

**КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ**

вул.Дворцова, 32/29, м.Кропивницький, 25022, тел. (0522) 24-15-28,
e-mail: public@osvita.kr-admin.gov.ua, код в ЄДРПОУ 38802700

14.07.2017 № 01-12/580/2-8

на № _____ від _____

**Керівникам органів управління
освітою міських рад, об'єднаних
територіальних громад,
райдержадміністрацій,
професійно-технічних та
навчальних закладів обласного
підпорядкування**

*Про безпечне перевезення
організованих груп дітей*

У зв'язку з численними зверненнями представників органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад, навчальних закладів, перевізників щодо переліку нормативних актів стосовно перевезення організованих груп дітей, формування пакету документів, який необхідно для отримання відповідного дозволу, направляємо детальну інформацію з зазначеного питання для керівництва у роботі.

Додаток: на 6 арк. в 1 прим.

Заступник начальника управління

 Л.ШАТНА

Додаток
до листа управління освіти, науки,
молоді та спорту
облдержадміністрації
14.07. 2017 № 01-12/580/д-8

Рекомендації щодо правил перевезення організованих груп дітей

З метою збереження життя і здоров'я вихованців, учнів під час проведення екскурсій, подорожей **навчальним закладам**, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України, та **органам управління освітою**, що організовують зазначені заходи, слід **керуватися**:

Конституцією України,

Законами України “Про дорожній рух”, “Про освіту”, “Про автомобільний транспорт”,

Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 № 176,

Правилами дорожнього руху, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306,

Порядком проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, технічного опису та зразка протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.01.2012 № 137,

Положенням про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.1996 N 959,

Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1001,

Інструкцією щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 02.10.2014 № 1124, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 жовтня 2014 р. за № 1341/26118, (далі — Інструкція);

Положенням про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20 листопада 2001 р. за № 969/6160,

Положенням про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 31.01.2013 № 65/80,

зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 лютого 2013 р. за № 308/22840,

листом Міністерства освіти і науки України від 27.04.2010 року № 1/9-289 “Щодо організації екскурсійних поїздок”.

Принагідно роз'яснюємо, що:

дальня екскурсія, подорож - екскурсія, подорож за межі області, на території якої знаходиться навчальний заклад, орган управління освітою, що організовують та проводять екскурсію, подорож;

екскурсія - колективне відвідування **тривалістю до 24 годин** із вихованцями, учнями, студентами визначних місць з освітньою, навчально-виховною, науковою, пізнавальною чи розважальною метою у складі організованої групи під керівництвом осіб, призначених у порядку, встановленому вищезазначеною Інструкцією;

місцева екскурсія, подорож - екскурсія, подорож, що проводяться в межах області, на території якої знаходиться навчальний заклад, орган управління освітою, що організовують та проводять екскурсії, подорожі.

подорож - колективне відвідування **тривалістю більше 24 годин** вихованцями, учнями, студентами визначних місць з освітньою, навчально-виховною, науковою, пізнавальною чи розважальною метою у складі організованої групи під керівництвом осіб, призначених у порядку, встановленому Інструкцією.

У разі прийняття рішення про організацію та проведення екскурсії, подорожі **керівник навчального закладу, органу управління освітою зобов'язаний:**

- 1) сприяти підготовці та проведенню екскурсії, подорожі;
- 2) отримати від гідрометеорологічних, дорожніх, комунальних та інших організацій, а також уповноважених підрозділів Національної поліції, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України інформації про умови дорожнього руху (ст. 14 Закону України “Про дорожній рух”), оскільки **перевезення організованих груп дітей здійснюється у світлу пору доби за сприятливих погодних та дорожніх умов, на транспортному засобі, який у встановленому порядку зареєстрований та пройшов обов'язковий технічний контроль** згідно з вимогами підпункту 4 пункту 3 Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, технічного опису та зразка протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу;

- 3) видати наказ про проведення екскурсії, подорожі, в якому: визначити район, мету, маршрут, строк, підготовку, педагогічну доцільність і результативність її проведення;

затвердити персональний склад учасників, призначивши керівника групи та його заступника, керівників підгруп на кожні 10-ть дітей, віком старше 18 років, які вміють надавати першу домедичну допомогу, медичного працівника — для групи з 30 і більше дітей. До складу групи включаються

тільки учасники, які **за станом здоров'я можуть брати участь у запланованій екскурсії, подорожі**. Кількісний склад групи визначається керівником групи спільно з навчальним закладом, який організовує та проводить екскурсію, подорож. До складу групи, що здійснює екскурсію, подорож, може **входити від 10 до 40 учасників віком від 6 років**. При проведенні **автобусних екскурсій, подорожей** **кількісний склад групи, що здійснює екскурсію, подорож, визначається з урахуванням кількості місць для сидіння в автобусі**;

обумовити відповідальність керівника та його заступника за збереження життя і здоров'я учасників протягом усього часу екскурсійної поїздки, подорожі;

визначити, у разі потреби, порядок дій керівника групи при плановому поділі групи на підгрупи, а також кандидатури керівників підгруп, їхніх заступників (помічників);

визначити відповідальних осіб за проведення інструктажів із питань безпеки життєдіяльності з учасниками навчально-виховного процесу (**із зазначенням номерів та назв інструкцій**);

4) провести інструктаж із керівником групи, який проводить екскурсію, подорож, його заступником (заступниками), учнями згідно з вимогами Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах, зокрема щодо **правил безпечної поведінки під час руху та дій у разі виникнення аварійно-небезпечних ситуацій або скоєння дорожньо-транспортної пригоди**.

Водій автобуса (мікроавтобуса), який здійснює перевезення організованих груп дітей, повинен мати посвідчення водія категорії "Д" і стаж водія не менше 5 років (пункт 21.3 Правил дорожнього руху, пункт 65 Правил надання послуг автомобільного транспорту), а також у встановленому порядку пройти медичну підготовку, попередній, періодичний медичний, наркологічний, психіатричний огляди та отримати довідку на право керування транспортним засобом, строк якої не протермінований на час перевезення групи дітей. На маршрут, виходить за межі населеного пункту та протяжність якого становить **понад 250 км, повинні направлятися два водії**;

5) видати керівнику групи копію наказу про проведення екскурсії, подорожі та список учасників екскурсії, подорожі, засвідчені у встановленому законодавством порядку;

6) проконтролювати:

встановлення зупинок автобуса:

технічні одна на перші 50 км і не менше однієї — на кожні наступні 100 км маршруту;

для відпочинку — на п'ять хвилин через кожну годину руху і на 30 хвилин — через кожні п'ять годин руху (допускається поєднання 30-хвилинного відпочинку з перервою на обід);

для приймання їжі — через кожні п'ять годин руху;

для ночівлі;

здійснення обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті учасників екскурсійної поїздки, подорожі;

своєчасне повернення групи, що перебуває на екскурсії, у подорожі;

7) встановити **терміново** зв'язок із керівником групи, з'ясувавши причини затримки та потребу в наданні допомоги у разі неповернення групи у встановлений час. У разі необхідності або при неможливості зв'язатися з групою, встановити зв'язок із територіальними органами управління освітою, місцевими органами Національної поліції, відповідною аварійно-рятувальною службою для з'ясування місцезнаходження групи та надання їй за потреби допомоги;

8) після завершення екскурсії, подорожі заслухати інформацію керівника групи про її результати.

Зауважуємо, що при проведенні екскурсій, подорожей **з використанням будь-яких видів транспорту (крім автомобільного)**, пов'язаних з виїздом за межі населеного пункту, де проживають або навчаються учасники групи, керівний склад групи призначається із розрахунку: **один керівник та один заступник керівника на кожні 25 учасників та додатково один заступник керівника на кожні наступні 10 учасників**.

Керівником групи зобов'язаний:

скласти список групи дітей, який затверджується керівником навчального закладу, **схема маршруту та розклад руху**, що оформлюються в трьох примірниках і затверджуються замовником послуг (директором навчального закладу або органу управління освітою) за погодженням із перевізником та службою безпеки дорожнього руху.

під час проведення екскурсії, подорожі:

забезпечити дотримання правил пожежної безпеки, безпеки життєдіяльності, охорони природи, пам'яток історії і культури тощо;

вживати заходів, спрямованих на забезпечення безпеки учасників екскурсії, подорожі, зокрема щодо зміни маршруту, припинення екскурсії, подорожі у зв'язку з виникненням небезпечних природних явищ та з інших обставин, що становлять загрозу безпеці учасників;

дотримуватися затвердженого маршруту та плану екскурсії, подорожі (крім випадків, пов'язаних зі зміною маршруту чи плану з метою забезпечення безпеки учасників);

не допускати безпідставного поділу групи, що здійснює екскурсію, подорож, відставання окремих учасників, а також вибуття окремих учасників екскурсії, подорожі без супроводу одного із заступників керівника (від'їзд одного чи декількох учасників можливий лише за умови, що в групі, що здійснює екскурсію, подорож, два або більше заступників керівника);

під час аварійної ситуації (раптовому виникненні умов, що загрожують життю та здоров'ю учасників екскурсії, подорожі) **ужити заходів щодо збереження життя і здоров'я учасників екскурсії, подорожі** виходячи з

конкретної ситуації та реальної наявності сил і засобів для ліквідації небезпечної ситуації;

при погіршенні стану здоров'я або отримання травми кимось з учасників екскурсії, подорожі вжити заходів щодо припинення їхньої участі у цьому міроприємстві;

у разі нещасного випадку терміново організувати надання першої домедичної допомоги потерпілому та його доставку до закладу охорони здоров'я, викликати за потреби екстрену медичну допомогу;

повідомити про нещасний випадок, який стався, керівнику навчального закладу, органу управління освітою, що проводить екскурсію, подорож, та інші відповідні служби;

про нещасний випадок, який трапився під час дальніх екскурсій, подорожей, також повідомити відповідний орган управління освітою за місцезнаходженням групи;

у разі настання несприятливих погодних і дорожніх умов, виходу з ладу автобуса, виникнення загрози безпеці руху, а також погіршення стану здоров'я водія необхідно припинити рух із повідомленням про це перевізника, який повинен вжити заходів для доставки дітей до кінцевого пункту маршруту, заміни автобуса, водія.

Також нагадуємо, що пунктом 55 Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту замовлення юридичною або фізичною особою автобуса для нерегулярних перевезень здійснюється шляхом укладення з перевізником **письмового договору про замовлення транспортного засобу та Інформаційного листа**, який є складовою договору. **З батьками**, внесеними до Інформаційного листа, проводиться **первинний інструктаж із безпеки життєдіяльності**.

Суб'єкт господарювання, який надає туристичні та екскурсійні послуги і здійснює перевезення власним чи орендованим транспортним засобом, укладає договір перевезення з кожною особою.

Учасникам екскурсії, подорожі при знаходженні зброї, вибухонебезпечних та незнайомих предметів не торкатися і не зрушувати їх із місця. Про їхнє місцезнаходження терміново повідомити керівника групи, який проводить екскурсію, подорож, або його заступника, котрі за першої нагоди зобов'язані повідомити про такі предмети відповідні місцеві органи виконавчої влади та/або органи місцевого самоврядування.

Додатково нагадуємо, що відповідно до частини 2 статті 51 Закону України "Про освіту" **відволікання учнів** навчальних закладів за рахунок навчального часу на здійснення заходів, не пов'язаних із процесом навчання, **забороняється**.